

2024. márciusi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

1. – 170 éve született Pecz Samu építész

Pesten, 1854. március 1-én született Pecz Samu (1854-1922) építész, aki műegyetemi tanárként igen sokat tett az épületszerkezeti újítások (főleg vasszerkezetek) hazai elterjesztéséért. A felsőfokú tanulmányait a budapesti és a stuttgarti műszaki egyetemeken, majd a bécsi képzőművészeti akadémián végezte. 1878-82 között Schulek Frigyes, utóbb Hauszmann Alajos mellett dolgozott. 1887-ben lett a budapesti Műegyetem magántanára, majd rk. tanára, 1888-tól haláláig a középítéstani tanszék ny. r. tanára volt. Kezdetben klasszicizáló felfogásban, utóbb neoromán és neogótikus stílusban tervezett. Funkcionális megoldású, puritán téglaburkolatú épületeivel Budapest városképének jellegzetes elemeit alkotta meg. Terveivel hazai és külföldi pályázatokon számos díjat nyert. Kivitelre került főbb alkotásai: a budapesti unitárius egyházközség temploma és bérháza (Nagy Ignác u. 4. szám alatt, 1886-87), a Szilágyi Dezső téri református templom (1892-95), a budapesti központi Vásárcsarnok (1894-96), a fiumei tengerészeti akadémia (1901-02), a budapesti városligeti fasori evangélikus templom és gimnázium, a budapesti Műegyetem központi könyvtára és az Országos Levéltár budai épülete (Bécsi Kapu tér 4. szám alatt, 1913-1920 között, majd Nagy Károly fejezte be 1939-ben). Az Építőművészek Szövetségének hosszabb ideig elnöke is volt.

2. – 170 éve született Hankó Vilmos vegyész

Parajdon, 1854. március 2-án született Hankó Vilmos (1854-1923) vegyész, akadémikus, ismeretterjesztő. A kolozsvári egyetemen szerzett tanári oklevelet. 1877-től a dévai reáliskolában lett tanár. 1879-ben Robert Wilhelm Eberhard Bunsen (1811-1899) vegyész, Gustav Robert Kirchhoff (1824-1887) fizikus és Justus von Liebig (1803-1873) vegyész laboratóriumainak tanulmányozása végett külföldi tanulmányutat tett. 1885-től Budapesten tanított a II. kerületi főreáliskolában, amelynek később igazgatója lett. Oktatómunkája mellett ásványvíz-analízissel is foglalkozott. A középiskolák számára több értékes tankönyvet írt, és kiemelkedő szerepet vállalt a tudományos ismeretterjesztésben. Elsők között írt a híres magyar tudósok és feltalálók munkásságáról.

3. – 140 éve született Novobátzky Károly fizikus

Temesváron, 1884. március 3-án született Novobátzky Károly (1884-1967) fizikus-professzor, akadémikus. Felsőfokú tanulmányait a budapesti tudományegyetemen, matematika-fizika szakon végezte. 1906-ban szerzett középiskolai tanári oklevelet. Középiskolai tanárként, szabad idejében igyekezett pótolni, amit az egyetemen az előadások elmulasztottak. Előbb az elektromágnesség Maxwell-Faraday-féle térelméletével ismerkedett meg. Ez az elmélet a newtoni mechanika szemléletéhez képest merőben új felfogást hozott a fizikába. Nevezetesen, az erőtérnek a fogalmát vezette be. Az erőtér közvetíti a kölcsönhatásokat a töltések és áramok között. Tudományos kutatásainak jelentős része az erőterek fizikájával van kapcsolatban, akár a relativitáselméleti vagy a kvantum-elméleti munkáit tekintjük. E két fizikai elmélet forradalmian új gondolatai egyébként a kinyilatkoztatás erejével hatottak rá. Meghatározták gondolkodását, és alkotó munkáját Munkásságának hazai hatása az elméleti fizikai kutatásoknak a modern területek felé való

kiterjesztésében, tulajdonképpen megalapozásában, az oktatás magas szintre emelésében és kiszélesítésében mutatkozott meg. Körülötte az éppen akkor végzett fiatal tanítványokból nemzetközi mércével mérve is, rangos tudományos iskola alakult ki, amely a tanítványok tanítványain keresztül ma is magas szinten érvényesül itthon és külföldön egyaránt.

4. – 190 éve alakult térképészeti iroda

Budán, a Helytartótanács 1834. március 4-én elrendelte a Királyi Tisza Térképészeti Iroda felállítását, amelynek vezetőjéül Lányi Sámuel (1791-1860) vízépítő mérnököt nevezték ki. Ezzel megkezdődött a Tisza 1846-ig tartó vízrajzi felmérése, amely alapul szolgált Vásárhelyi Pál (1795-1846) vízépítő mérnök és mérnöktársai számára a Tisza-szabályozási tervek elkészítéséhez.

4. – 130 éve született Ferenczy Viktor György tanár

Sopronban, 1894. március 4-én született Ferenczy Viktor György (1894-1943) fizikatanár, fizikatörténész. Főiskolai tanulmányait Pannonhalmán végezte, 1917-től haláláig a győri bencés gimnázium fizikatanára volt. Saját készítésű eszközökkel gyarapította a szertárat. A fizikumban talált platinát eladva, mozigépet szerzett az iskolának. Kis könyve jelent meg az elektrosztatikáról a Zászlónk Diákkönyvtárban 1923-ban, cikkei a Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapokban. A jól átgondolt, alaposan előkészített kísérletezés híve volt. Legnagyobb munkája a Jedlik-életrajz.

4. – 125 éve született Arany Sándor vegyész

Mezőtúron, 1899. március 4-én született Arany Sándor (1899-1984) talajvegyész, egyetemi tanár. Felsőfokú tanulmányait a budapesti műszaki egyetemen végezte, 1923-ban vegyész-mérnöki diplomát kapott. Először a debreceni Mezőgazdasági Vegyikísérleti Állomáson dolgozott, majd tanársegédként a műegyetemre került Sigmond Elek (1873-1939) vegyész-mérnök, agrogeológus professzor mellé. 1926-ban Berkeleyben, majd Bonnban W. P. Kelley és H. Kappen tanárok mellett a szikes talajokkal és a talajsavanyúsággal kapcsolatos kérdéseket tanulmányozta. Hazatérése után a debreceni Gazdasági Akadémia kémia tanszékét vezette, oktatott a debreceni Tisza István Tudományegyetemen is. 1945 után a Tiszántúli Talajjavító Vállalat talajlaboratóriumát, majd az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet debreceni talajtani osztályát vezette. A szikesedési folyamatok tanulmányozása, a szikes talajok javítása és mezőgazdasági hasznosítása területén végzett munkájával világszerte elismerést szerzett. Megállapította, hogy a termőföld öntözéssel, lecsapolással, valamint mészacidagolással javítható. Részletesen vizsgálta a cukorgyári mésziszappal végzett talajjavításoknál lejátszódó kémiai folyamatokat. Aktívan részt vett a nemzetközi tudományos életben.

4. – 110 éve született Budó Ágoston fizikus

Budapesten, 1914. március 4-én született Budó Ágoston (1914-1969) fizikus, akadémikus, Kossuth-díjas egyetemi tanár, aki 1950-től haláláig volt a szegedi Tudományegyetem kísérleti fizika tanszék professzora. A molekula spektroszkópja és a dielektromos relaxációs jelenségek, valamint a molekuláris lumineszcencia nemzetközi hírű kutatója volt, az ún. szegedi fizikai iskola (lumineszcencia-iskola) megalapítója. Kiváló egyetemi oktató, egyben neves tankönyvíró volt: évtizedek óta alapművek a Kísérleti fizika és a Mechanika című egyetemi tan-könyvei.

4. – 170 évvel ezelőtt robogott Szeged városába az első gőzös

Ünnepélyes keretek között, 1854. március 4-én adták át a forgalomnak Cegléd-Szeged közötti vasútszakaszt, melyet Bayer József főmérnök vezetésével építették, aki már a pozsonyi szakasz építésénél is közreműködött. A munkát 1851 őszen kezdték el két építésvezetőség, Cegléd és Szeged irányításával. 1855-ben a Délkeleti Államvasutat eladta az osztrák állam egy magántársaságnak, amely Osztrák Államvasút-társaság névvel 1857-ben kiépítette a Szeged-Temesvár vasútvonalat. A szegedi vasúti Tisza-hidat 1858. december 2-án helyezték ünnepélyesen forgalomba. Szeged második vasútjával, az Alföld Fiume Vasút Rókus pályaudvarával 1870-ben jött létre a vasúti kapcsolat.

5. – Az EDIH hálózat szerepe a gazdaságfejlesztésben c. rendezvény

Az Európai Bizottság által életre hívott EDIH (European Digital Innovation Hubs) program keretében március 5.-én Budapesten, a BME I. épületében egy egyedülálló ökoszisztéma-építő rendezvényen mutatkozik be a hazánkban működő három EDIH, amelyek térítésmentes képzéseket és tanácsadási szolgáltatásokat nyújtanak a hazai kkv-knak és a magyarországi közszféra szervezeteinek. A részvétel térítésmentes, de előzetes regisztrációhoz kötött. Bővebb infó: <https://event.digitaltechedih.hu>

5. – 175 éve született Balázs Mór vezérigazgató

Pesten, 1849. március 5-én született Balázs Mór (1849-1897) közlekedési szakember, a Budapesti Villamos Városi Vasút Rt. alapító vezérigazgatója. Több külföldi tanulmányutat is tett, ezek egyikén ismerte meg a londoni földalattit is, majd – a Vasúti és Közlekedési Közlöny szerint – „a közúti vasút szolgálatába lépett s úgy került a Siemens és Halske-féle villamos vasúti vállalatához”. Elképzelései alapján indult meg Budapesten az Orczy tér és az Egyetem tér között az első villamos (1889), majd a kontinens első földalatti építésének tervezése, kivitelezése. Az 1895-96 folyamán épült 3228 m hosszú földalattijával nagy érdemeket szerzett Budapestnek világvárossá történő fejlesztésében.

6. – 170 éve született Károly I. József feltaláló

Gönc községben, 1854. március 6-án született Károly I. József (1854-1929) premontrei szerzetes, nagyváradi fizikus, tanár, a rádiótechnika és a magyar elektrotechnika egyik jelentős egyénisége, úttörője, aki aktív szerepet vállalt a nagyváradi villanytelep megszületésében (1903) is. Figyelmet érdemel a Hertz-hullámok híradástechnikai alkalmazhatóságával összefüggő, 1893-ban kezdett kísérletei is. 1895 tavaszán a fizikaszertárból továbbított jeleket a 10 km távolságban lévő szentmártoni rendházban elhelyezett műszerekkel is érzékelték! Heinrich Hertz német fizikus 1888-ban bizonyította be kísérleti úton, hogy valóban léteznek – az angol James Clack Maxwell 1873-ban közölt elektromos térelmélet, a Maxwell-egyenletek alapján akkor még csak elméletileg létező - rádióhullámok, de nem gondolt arra, hogy ez az információ-továbbításra is használható. Az olasz Marconi és az orosz Popov is „csupán” 1896-ban végzett sikeres távirókísérleteket a drót nélküli szikratávíróval, így az ő elsőbbségük mára megkérdőjelezhető.

6. – Energiatakarékossági világnapi események

A Föld természeti készletei folyamatosan apadnak, ezért fokozottan oda kell odafigyelnünk a rendelkezésre álló energiaforrások minél hatékonyabb felhasználására és a felesleges pazarlás megszüntetésére. A 2000 óta március 6-án idehaza is megtartásra kerülő energiatakarékossági világnap szervezői felhívják a figyelmet

az energiatakarékosság és a megújuló energiaforrások, valamint környezettudatosság és fenntarthatóság fontosságára. Világszerte rengeteg energiatakarékosságra biztató programot szerveznek. E világnap jó alkalom a tavaszi megújulásra és a szemléletváltásra is, így érdemes egy-két programon részt venni.

6-7. – KLENEN' 24 szakmai konferencia

Az Association of Energy Engineers (AEE) Magyar Tagozat, az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület (ETE) Energiahatékonysági Szakosztálya és az Energetikai Szakkollégium (ESZK) Visegrádon rendezi a XIX. Klímaváltozás – Energiatudatosság – Energiahatékonyság című, a KLENEN' 24 logójú „Osszuk meg tapasztalatainkat, dolgozzunk együtt a természet egyensúlyának megőrzéséért” mottójú konferenciát és szakkiallítást. Bővebb infó: www.klenen.eu

6-7. – Energiatárolás jövője című konferencia

Ma az olcsó, zöld energia megtermelése mellett, egyre hangsúlyosabban kerül szóba az energia tárolásával kapcsolatos megoldások kérdése. Ennek megvitatására a Power Charge Zrt. immár 2. alkalommal szakmai konferenciát szervez. A március 6-7. közötti székesfehérvári rendezvényen bemutatkoznak és előadnak az iparágak képviselői, a résztvevők megismerhetik az energiatarolás legújabb eszközeit. Az előadók érintik a villamosenergia-tároláshoz kapcsolódó témaköröket, legyen szó a napelemes rendszerek szakszerű telepítéséről, fenntarthatóságról és környezetvédelmi kérdésekről, napenergiával történő autótöltésről, vagy az energiafelhasználás optimalizálásáról. Bővebb infó: <https://energiatarolasjovoje.hu/>

7.-14.-21. – Villamos biztonsági felülvizsgálat a gyakorlatban c. továbbképzés

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) harmincórás, a legmodernebb műszerekkel támogatott mérési gyakorlatú továbbképzést szervez Budapesten, a Villamos biztonsági felülvizsgáló vagy Érintésvédelmi szabványossági felülvizsgáló képesítéssel már rendelkező szakemberek számára. A képzési napok: március 7. – 14. – 21. Bővebb infó: www.mee.hu

7. – 100 éve született Valló Sándor mérnök

Debrecenben, 1924. március 7-én született Valló Sándor (1924-1985) vízépítő mérnök. Oklevelét 1950-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte. 1949-50-ben tanársegéd a BME-en, 1950-54-ben a Honvédelmi Minisztérium tervezőmérnöke, 1954-57-ben a Csatorna és Vízvezetéképítő Vállalatnál építésvezető, majd csoportvezető. 1957-től a Vízügyi Tervező Vállalat (VÍZITERV) munkatársa, 1958-63-ban osztályvezetője, 1963-70-ben irodavezetője, 1970-77-ben szakági főmérnöke, 1977-től nyugalomba vonulásáig (1984) főmérnökhelyettese volt. 1978-ban az Állami díjat – Környei Lászlóval Krempell Tiborral megosztva – a regionális vízműrendszerek koncepciójának kidolgozásában, tervezésében és megvalósításában kifejtett tevékenységéért kapta.

7. – 125 éve született Millner Tivadar mérnök

Pécsett, 1899. március 7-én született Millner Tivadar (1899-1988) Kossuth-díjas (1954), és Állami díjas (1970) vegyészmérnök, akadémikus. A budapesti Műegyetemen szerzett vegyészmérnöki diplomát 1923-ban. 1924-1958. között a Tungsram (Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.) szakmai közösségének volt a tagja. 1958-tól nyugdíjba vonulásáig a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Műszaki Fizikai Kutató Intézetében igazgatóhelyettes, majd tudományos tanácsadó volt. 1963-ban lett a Miskolci Nehézipari

Műszaki egyetemen c. egyetemi tanár. Számos szabadalom szerzője vagy részese volt. Legkiemelkedőbb eredménye az alaktartó volfrámszál kifejlesztése volt, javarészt még ma is a Tury Pállal közös szabadalma alapján gyártják a volfrám izzószálakat. Az Állami-díj első fokozatával a volfrám-izzószál fontos alapkutatási problémáinak megoldásáért és az eredmények gyakorlatba való átültetéséért tüntették ki. 1981-ben elnyerte a Nemzetközi Porkohászati Unió Plansee-Plakettjét. A közel száz tudományos dolgozata főleg külföldi lapokban jelent meg.

7. – 125 éve született Vastagh Gábor mérnök

Szentendrén, 1899. március 7-én született Vastagh Gábor (1899-1987) vegyészmérnök. 1924-ben szerezte oklevelét a Műegyetemen, 1926-27-ben tanársegéd az élelmiszerkémiai tanszéken. 1927-től az Országos Közegészségügyi Intézet munkatársa, 1948-tól igazgatója, 1958-tól főigazgatóhelyettese, majd 1968-tól az Országos Gyógyszerészeti Intézet igazgatója lett. Kutatási területe a gyógyszeranalitika; munkássága jelentősen hozzájárult a gyógyszerellenőrzés korszerű módszereinek kifejlesztéséhez. Behatóan foglalkozott a vitaminokkal. Az MTA Kémiai Albizottságának és az Izotóp Munkacsoportnak elnöke volt.

8. – 170 éve született Balog Mór tanár

Pesten, 1854. március 8-án született Balog Mór (1854-1927) fizikatanár. Elsők között volt az országban, akik tanulókísérletekre alapozva tanították a fizika tantárgyat. Szenvedélyes eszközkészítő volt, szertárát és bemutatóóráit gyakran látogatták meg kollégák és tanárjelöltek is az egyetemről. Az akkoriban létezett Fizikai földrajz nevű tantárgyhoz színvonalas tankönyvet írt, melyben széleskörű meteorológiai és csillagászati ismereteket közölt a 14 évesek számára érthető nyelven. Világhírnevet szerzett tanítványát, Szilárd Leó (1898-1964) magfizikus-feltalálót is ebből a könyvből tanította.

8. – 100 éve született Havassy Pál mérnök

Nógrádszakálban, 1924. március 8-án született Havassy Pál (1924-1985) Ybl-díjas építészmérnök. A Budapesti Műszaki Egyetemen 1950-ben kapott építészmérnöki oklevelet. Pályáját a Középülettervező Vállalatnál kezdte. Részt vett a BME új épületeinek és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem építkezéseinek tervezésében. Az 1950-es évek végén a Budavári Palota helyreállításának tervezésébe kapcsolódott be. Az Országos Széchenyi Könyvtár részére kijelölt Krisztinavárosi szárny tervpályázatán első díjat nyert és a tervezés irányítására is megbízást kapott. Könyvtáráépítéssel kapcsolatos szaktudását konzulensként itthon és külföldön is igénybe vették. 1964-1984-ig az Országos Műemléki Felügyelőség főmérnöke, majd általános igazgatóhelyettese volt.

8. – 100 éve alakult a Budapesti Mérnöki Kamara

Köztisztületi jogokkal felruházott mérnök-kamara gondolatát hazánkban 1878 májusában Haász József újvidéki királyi mérnök vetette fel elsőként a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet (MMÉE) közgyűlésén. *(Megjegyzés: az 1867. május 5-én engedélyezett, majd ezt kövözően 236 fővel alakult Magyar Mérnök Egyesület (MME) tagsága évente, és különösen az építésszel is bővült, így 1872-ben a több mint hatszáz fős szervezet felvette a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nevét. Figyelemre méltóak a jóváhagyott alapszabályi célok: „összejövetelek tartása, amelyeken kapcsolatot létesíthetnek egymással a tagok és szakmai előadások hangzanak el, vidéki osztályok szervezésével országos mozgalom kialakítása. Könyvtár*

fenntartása a mérnökök munkájának segítésére, szaklap kiadásával, a tagság folyamatos informálása az egyleti életéről, később pedig a mérnök-kamara működéséről, a külföldi kapcsolatok ápolása, szakmai tanácsadás tervpályázat ügyben, tagok érvényesülésének elősegítése, valamint segélyalap működtetések.)

Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi területén tevékenykedő szakemberek érdekvédelmi, tudományos és kulturális szervezeteként létrehozott Egylet első elnöke: Hollán Ernő (1824-1900) hadmérnök, akadémikus, főrendházi tag, alelnöke: Ybl Miklós (1814-1891) építész, a XIX. század egyik legnagyobb magyar mestere, valamint főtitkára: Szily Kálmán (1838-1924) fizikus, nyelvész, tudományszervező és műegyetemi tanár volt. A szervezet szakosztályokat működtetett (mű- és középítés, út-, híd- és vasútépítés, vízépítés, bányászat, kohászat, gépészet és gyáripar), közlőnyt adott ki, székhelye pedig Budapesten, a Reáltanoda u. 13-15. szám alatti házban volt. A „mérnöki gyakorlatjog” rendezéséről – Kruspér István (1818-1905) metrológus, geodéta, geofizikus vezetésével – először 1881-ben készült szabálytervezet. Ezt követően született meg az 1883. évi I. törvény az „állami tisztségviselők minősítéséről”, ami fontos állomása lett a mérnöki kamara megalapításához vezető útnak. 1890-ben az építőmesterek tervezési jogkört maguknak (is) követelő jogértelmezése miatt az Egylet válaszmánya „*Törvényjavaslat a műszaki magángyakorlatra vonatkozó rendtartás iránt*” címmel készített egy jogszabályi előterjesztést, ami hosszas és heves vitát robbantott ki: abban mindenki egyetértett, hogy a mérnöki és építész jogköröket védeni kell, ám a mikéntről megoszlottak a vélemények. A Millennium évében rendezett első országos technikus kongresszus résztvevőinek már a minősítés alapelveiben is sikerült megegyezniük, az Egylet pedig nekilátott a mérnöki rendtartásról szóló törvénytervezet elkészítésének. A tervezetet végül Széll Kálmán miniszterelnöksége idején, 1900-ban az ekkor már több mint kétezer tagot számláló szervezet közgyűlése fogadta el és terjesztette a törvényhozás elé. A századelő turbulens politikai közéletében és kellő érdekérvényesítő erő híján azonban a kamara létrehozását célzó kezdeményezés hosszú időre megakadt. 1905-ben megalakult a Magánmérnökök Országos Szövetsége, és sorra szerveződtek – Szombathelytől Nagyváradig – a hazai nagyvárosainkban is a vidéki mérnökegyleti osztályok, jelezvén a felsőfokú végzettséggel rendelkező műszaki szakmagyakorlók egyesülési igényét. A mozgalom élére dr. Zielinski Szilárd építőmérnök és műegyetemi tanár állt, aki egyleti társaival országos kampányt indított a kamaráért. Törekvései azonban csak a Bethlen-kormány időszakában, 1922-23-ban jártak sikerrel: a törvényhozási kezdeményezést az Egylet győri osztálya a kereskedelmi miniszternek nyújtotta be, a nemzetgyűlés 1922-ben tárgyalta, majd 1923. február 28-án kisebb módosításokkal elfogadták. Negyvenöt esztendőnek kellett elteltie ahhoz, hogy 1923. március 29-én az Országos Törvénytárban megjelenjen a 74 paragrafusból álló 1923. évi XVII. törvénycikk a mérnöki rendtartásról. E jogszabály meghatározta a „mérnök” cím és képzettség közelebbi megjelölését és a „mérnök” szóval összetett címek használatát. Ezzel elismerte a gépészmérnök, vegyészmérnök, építészmérnök, bányamérnök, kohómérnök, erdőmérnök, közgazdasági mérnök fogalmát. Kimondta, hogy önálló magántervezést, szakértést csak kamarai tag folytathat, és ez vonatkozik a köz- vagy magánalkalmazásban álló mérnökök önálló vállalkozás keretében végzett tevékenységére is. A taggá válás előfeltétele – többek között – az oklevél megszerzése utáni három év szakmai gyakorlat. Meghatározta a kamarai tagságot kizáró okokat, így a köztörvényes ügyben történt

elíteltetést és az ún. „hazaellenes magatartás”-t is. A törvény lehetővé tette, hogy kiemelkedő műszaki munkásság esetén – egyetemi végzettség nélkül is – bárki elnyerhesse a kamarai tagságot. A törvény előírta több témával kapcsolatban – és ez fontos része a törvénynek – hogy a miniszter „a kamara meghallgatása után” dönt. Hogy idáig eljuthatott a magyar mérnökség ügye, abban meghatározó szerepe volt Zielinski Szilárdnak, a hazai vasbetonépítés úttörőjének, aki a századfordulótól kezdve lankadatlanul ébren tartotta a kérdést a Magyar Mérnök- és Építész Egylet előadóülésein, konferenciákon, s a kormányhoz intézett beadványokban. S ahogy az már lenni szokott, a megfelelő politikai háttértámogatást a parlamentben ülő jeles műegyetemi professzor, Hermann Miksa jelentette, aki egyébként a törvényjavaslat előadója is volt. A törvény végrehajtására a kereskedelmi miniszter 1923. július 13-án rendeletben intézkedett. A kamara megalakításának előkészítésére 30 tagú bizottságot nevezett ki, mely Zielinski Szilárd műegyetemi ny. r. tanár vezetésével 1923. szeptember 28-án formálisan is megalakult. A felvételi kérelmek elbírálására 6 albizottságot hoztak létre. 1923. október 4-én kibocsátották a jelentkezési felhívást. Ezt követően **1924. március 8-12. között** Budapesten, a Magyar Mérnök és Építész Egylet székházában a szavazásra jogosult 3.361 tag közül 3.086 fő voksolt. Elnökké Zielinski Szilárd építőmérnök műegyetemi tanárt, alelnöknek Hermann Miksa gépészmérnök műegyetemi tanárt és Sármezey Endre vasúti mérnököt, vezető titkárnak pedig Thoma Frigyes gépészmérnököt, a MMÉE főtitkárát választották. A kamara választmányába 14 általános (építő) mérnök, 13 gépészmérnök, 4 építész, 2-2 vegyész, illetve erdőmérnök és 3 bányamérnök került. A hatalom birtokosai által csupán húsz évig engedélyezett köztestületünk fő célja a mérnökök jogvédelme, szociális támogatása és a munkalehetőségek megteremtése volt.

8. – Nőnap, ünnepi események

Az 1857-es textilipari sztrájk emlékére, Zetkin Klára javaslatára világszerte március nyolcadik napján ünneplik a nőnapot. Talán nem is gyökerezett volna meg ilyen széles körben ez az ünnepnap, ha nem a tavasz szimbólumaként, a bimbózó virágokkal együtt köszönhetnénk a lányokat és nőket.

8. – Nemzetközi Építészkongresszus

A Magyar Építészek Szövetsége március 8.-án Budapesten tartandó XXI. Nemzetközi Építészkongresszus központi témája az „értékalapú építészet”, mely kifejezés azt kívánja kifejezni, hogy „amit az emberek értékelnek, vagy ami fontos nekik”, az nemcsak tükröződhet az építészetben, hanem az alapja is lehet. Az építészek által tervezett terek és helyek befolyásolják az emberek cselekedeteit, gondolatait, hangulatát és érzéseit. Ha a tervezők értékelik az emberek, kultúrák és helyek közötti kapcsolatokat, akkor ez a tudatosság a tervezésben is kifejeződik. Az, hogy az építészek „aktivistaként” viselkedhetnek-e, sőt kell-e viselkedniük, vagy sem, vita tárgyát képezheti. De azt a kérdést, hogy milyen szókincs a legmegfelelőbb az értékek közvetítésére, érdemes feltenni. Bővebb infó: <https://artifexkiado.hu/termek-cikk/mesz-xxi-nemzetkozi-epiteszkongresszus-2024>

8. – School-Computer kiállítás

A Finta Múzeum, az Informatika Történeti Múzeum Alapítvány és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság március 8.-án Túrkevéen rendezi a „School-Computer – a digitális kultúra megjelenése a közoktatásban” című kiállítás megnyitóját. Kiállítást bemutatja: Képes Gábor, a kiállítás rendezője, az NJSZT ügyvezető igazgatója. E kiállítás a középiskolai informatika-oktatásunk történetéből nyújt áttekintést,

fókuszban azzal az időszakkal, az 1980-as évek első felével, amikor kormányzati program keretében kezdték el ellátni a hazai iskolákat számítógépekkel. A kiállítás arra is rávilágít, hogy az informatikai infrastruktúra nem elegendő egy ország digitalizációjához – az igény felkeltéséhez és az ismeretek átadásához kellene azok a nagy tanáregyeniségek és versenyszervezők is, akik nemzedékeknek adják át a tudásukat. A kiállítás május 1-ig látogatható. Bővebb infó: www.fintamuseum.hu + <https://njszt.hu> + <https://ajovomultja.hu>

11. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai Hétfő Esték című előadás-sorozatát. Március 11-én a 17-19 óra közötti előadás témaköre: a nukleáris energia-termelés helyzete a világon. A felkért előadó: Prof. Dr. Aszódi Attila. Bővebb infó: www.enpol2000.hu

12. – M. I. fénycsóvák az akadémiai világítótornyból c. előadássorozat

BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Távközlési és médiainformatikai kar – a HTE, az NJSZT, a MI Nemzeti Labor, az MTA, a HUN-REN támogatásával – Távközlés és Mesterséges Intelligencia című eseménysorozat keretén belül a március 12.-én Budapesten rendezi a M. I. fénycsóvák az akadémiai világítótornyból címet viselő programot. Megnyitja: Jakab Roland, az MI koalíció elnöke, a HUN-REN (Magyar Kutatási Hálózat) vezérigazgatója. Bővebb infó: <https://www.tmit.bme.hu/node/3668>

13. – 120 éve született Bacsó Nándor tanár

Szolnokon, 1904. március 13.-án született Bacsó Nándor (1904-1974) meteorológus, klimatológus, tanár. A budapesti Pázmány Péter Tudomány-egyetemen matematika-fizika szakon tanult, Eötvös-kollégista volt. 1929-től az Országos Meteorológiai és Földmágnassági Intézet munkatársa, és oktató az Agrártudományi Egyetemen és a Kertészeti Egyetemen. Az ország csapadékmérő hálózatának szervezése mellett 1957-ig az agrometeorológiai adatgyűjtést is irányította, foglalkozott a mikroklimatológiával, és fontos vizsgálatokat végzett az árvizek okainak beható elemzésével. Fő munkaterülete az éghajlat, elsősorban Magyarország éghajlati vizsgálata. A korábbi statisztikus, "földrajzi" szemlélet helyett fizikai látásmóddal megújította ezt a kutatási ágat. Nagyszámú szaktanulmányon kívül több áttekintő értekezést, éghajlati tan- és kézikönyvet írt. Jelentős munkája a "Magyarország Éghajlata" (társszerzőkkel, 1959).

14. – 160 éve született Kürschák József matematikus

Budán, 1864. március 14-én született Kürschák József (1864-1933), a tudóst és pedagógust egyesítő kiváló matematikus és akadémikus. 1881-ben beiratkozott a Műegyetem tanárképző egyetemes osztályára, ahol Kőnig Gyula ösztönzésére kutatómunkába kezdett. Rozsnyón, Debrecenben, majd Budapesten volt gimnáziumi illetve főreáliskolai tanár. 1891-től a Műegyetemen működött, 1896-tól ny. rk. tanár, 1904-től a matematika ny. r. tanára, majd 1916-18-ban a Műegyetem rektora volt. Kutatási területei a variációszámítás, az algebrai számtestek elmélete, a determinánsok és matrixok irreducibilitására vonatkozó vizsgálatok, valamint a geometriai szerkesztés elmélete voltak. A számelmélet terén legismertebb eredménye a Hilbert-féle bizonyítás egyszerűsítése. Pedagógiai tevékenysége is igen jelentős volt. Részt vett a századforduló matematikai tanterveinek készítésében. A matematikai tanulóversenyek egyik kezdeményezője és pártfogója. A Bolyai János Matematikai Társulat 1949 óta évenként „Kürschák József matematikai

emlékversenyt” rendez az az évben érettségizettek és középiskolai tanulók részvételével.

14. – Nemzetközi π -napi események

A matematika egyik leggyakrabban használt állandója a π (pi), az euklédész geometriában kör kerületének és átmérőjének hányadosaként definiált transzcendens szám. A π -napot 1988 óta március 14-én ünneplik, mivel a hónap számjegye a 3 mellett 14-én a matematikai π érték első két tizedes-jegyéig megegyezik. Ez alkalomból világszerte különböző rendezvényekkel, vetélkedőkkel, konferenciákkal ünneplik e napot. Elterjedt, hogy ilyen alkalmakkor az ünneplők közösen elfogyasztják az eseményre készített gyümölcsös pitét és a mértékletes ital fogyasztással elkerülhető a pityókás állapot.

15. – Nemzeti ünnep, és a magyar sajtó napi események

Március 15. napja a modern parlamentáris Magyarország megszületésének ünnepnapja. Az 1848. március 15-i forradalom célja a Habsburg uralom megszüntetése, a függetlenség és az alkotmányos berendezkedés kivívása volt. A sajtó-szabadság törvényi feltételeinek kiharcolására is emlékeznek a hazai sajtó képviselői, annak emlékére, hogy 1848-ban e napon nyomtatták ki a magyar sajtó első szabad termékét: a Tizenkét pontot és a Nemzeti Dalt. A hazai mérnökök számára is külön jelentőséggel bír a Pesten győzött forradalom, ugyanis két nappal később István nádor királyi hozzájárulással miniszterelnökké nevezte ki gróf Batthyány Lajost, majd az április 7-én megalakult kormányban a hazai vízimunkálatokért felelős közlekedési és közmunkaügyi miniszter gróf Széchenyi István, a „legnagyobb magyar” lett.

15. – Fogyasztóvédelmi világnapi események

A fogyasztók, a fogyasztóvédelem, a fogyasztói jogok világnapját 1983 óta ünneplik március 15-én annak emlékére, hogy John F. Kennedy, az Amerikai Egyesült Államok (USA) elnöke 1962. március 15-én külön üzenetet küldött az USA Kongresszusának, így kihirdette a következő négy alapvető fogyasztói jogot: a biztonsághoz, információhoz, választáshoz és a képviselőhöz. Évek során ezek száma nyolcra növekedett (a meghallgatás, kártérítés, oktatás, egészséges környezet), így alakította ki működését a Fogyasztóvédelmi Világszervezet, ill. az egyes országok saját fogyasztóvédelmi hivatala is. E világnapot a '80-as évek óta egyre több országban ünneplik, minden évben egy-egy téma köré szervezik az aktuális kampányt és rendezvényeket, elősegítve, fejlesztve a fogyasztók jogainak és szükségleteinek globális tudatosságát.

17. – 75 éve alakult a Távvezeték-építő Nemzeti Vállalat

A hazai nagyfeszültségű átviteli hálózat létrehozásával, üzemeltetésével, karbantartásával és fejlesztésével alapításától kezdve szorosan összefonódik az Országos Villamos-távvezeték ZRt. közismerten az OVIT. 1949. március 17-én kezdte tevékenységét jogelődje, a Távvezeték-építő Nemzeti Vállalat, amely később összevonásra került az 1951-ben alapított Országos Villamos-távvezeték Vállalattal.

19. – Bizonyosságok és bizonytalanságok a tudományban c. konferencia

Az 1841-ben alakult Magyar Természettudományi Társulat 2024. március 19.-én Budapesten, a Magyar Természettudományi Múzeumban rendezi a „Bizonyosságok és bizonytalanságok a tudományban I-IV.” című konferenciasorozat második rendezvényét. A részvétel ingyenes, de az érdeklődésre tekintettel és a terem befogadóképességének korlátozottsága okán előzetes regisztrációhoz kötött.

Bővebb infó: <http://mtte.hu/?q=bizonyossagok-2-2024-regisztracio>

19. – 125 éve született Ihrig Dénes mérnök

Moszlánácson, 1899. március 19-én született Ihrig Dénes (1899-1991) vízmérnök. 1948-ig társulati mérnökként, ill. igazgató főmérnökként dolgozott a Margittaszigeti Ármentesítő Társulatnál. 1948-tól az Országos Vízügyi Hivatal (OVH) osztályvezetője, 1952-1973 között – nyugállományba vonulásáig – a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézetet (VITUKI) igazgatója, illetve főosztályvezetője volt. Tevékeny szerepe volt az egységes állami árvízvédelem, valamint az intézményes vízgazdálkodási kutatás megszervezésében és ez utóbbin belül az árvízvédelmi, valamint a felszínalatti vizekkel kapcsolatos kutatások irányításában. Mintegy hatvan szakmai cikke és tanulmánya jelent meg, számos kiadvány az ő szerkesztésében látott napvilágot. A vízügyi szolgálat szakfolyóiratát, a Vízügyi Közleményeket 1958-1980 között szerkesztette. A Mérnöki Továbbképző Intézet (MTI) szakmérnöki kurzusainak rendszeres előadója, számos szakbizottság tagja, tanácsadója, szakértője volt. A Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) 1971-ben Tiszteleti tag címmel ismerte el munkásságát.

19. – 210 éve született Bodoki Károly mérnök

Gyulán, 1814. március 19-én született Bodoki (Henter) Károly (1814-1868) vízépítő mérnök. 1838-tól volt Békés vármegye mérnöke. 1848-ban kidolgozta a Körösök és a Berettyó szabályozásának tervét, és utóbb mint a Körös-Berettyó Társulat főmérnöke ő irányította a folyók szabályozási munkálatait is (1856-1868). 1863-ban Boros Frigyessel és Klasz Mártonnal együtt tervet készített egy tiszántúli öntöző- és hajózó-csatornára, az ún. Felső-Tisza-Érvölgy-Körös-csatornára.

20. – 140 éve született Rozinek Artúr mérnök

Rumán, 1884. március 20-án született Rozinek Artúr (1884-1965) gépész- és elektromérnök. Tanulmányait a bécsi műegyetemen végezte. Pályája kezdetén külföldi cégeknél elsősorban gőzturbinák szerkesztésével foglalkozott. Ez időre esik a gőzturbinák megszaladás elleni automatikus védelmére vonatkozó találmánya, melyet Stodola Boreslav Aurél (1859-1942) gépészmérnök, feltaláló, zürichi fizikaprofesszor alapvető jelentőségű könyvében is ismertetett. 1923-1945-ig a Magyar Általános Kőszénbányák (MÁK) műszaki igazgatója volt. Bányászati erőművek tervezésével, létesítésével és fejlesztésével foglalkozott. Többek között megépítette, majd kétszeresére bővítette a tatabányai alumíniumkohót. Munkásságának súlypontja az energetika, közelebbről a tüzelés-technika területére esik. A bányák addig eladhatatlan aprószenkészletének értékesítéséhez sikeres kazántípust szerkesztett központi fűtés céljára. Élete fő műve Szikla Géza (1882-1963) gépészmérnökkel együtt kidolgozott találmánya, a Szikla-Rozinek néven ismert lebegtető rendszerű tüzelőberendezés. Rozinek Artúr mérnököt 1945-ben a prágai műegyetem műszaki doktorává avatta.

20. – InfoShow kiállítás és konferencia

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége „Biztonságos szerelés, okos megoldásokkal” mottóval Szegeden, a Forrás Hotelben március 20-án rendez kiállítást és konferenciát. Itt értesülhetnek az érdeklődők az aktuális szabályozásokról, a trendekről és kipróbálhatják a legújabb technikai, technológiai megoldásokat. Bővebb infó: www.infoshow.hu

20-22. – Magyar Biztonsági Fórum

Egyénenként változik, hogy kinek mit jelent a biztonság, a kártól, balesettől mentesség. A műszakiak

számára az építmény, gép, szerkezet biztos szilárdsága, működésének zavartalansága, illetve az a jellege, hogy a környezetnek, a közelében vagy benne tartózkodóknak az épségét nem fenyegeti. A biztonság mindig viszonylagos, azaz csak meghatározott környezeti feltételek között, a megengedettnél nem nagyobb igénybevételek esetén áll fenn. A Magyar Biztonsági Fórum Egyesület idén Esztergomban rendezi a XIV. MBF (Magyar Biztonsági Fórum) logójú konferenciáját. Bővebb információ: <https://konferencia.mbf.hu/>

21. – Hőszigetelés tervezése szerelt szerkezetekben és tetőkben c. tervezői nap

Épületfizikai megközelítésben foglalkozik a korszerű épületszerkezeti megoldásokkal – s azon belül hangsúlyosan a hőszigetelések optimumának kérdésével – a március 21-ei budapesti tervezői nap. A BME Épületszerkezettani Tanszéke részéről Pataky Rita mestertanár fogja össze a konferencia programját. A témakörhöz kapcsolódó alkalmazástechnikai, anyagismertető előadások sorában szó lesz többek között farost alapú és más innovatív szigetelésekről, különböző szerelt homlokzati szerkezetek jellemzőiről, valamint energiahatékony nyílászáró- és árnyékolási megoldásokról, és a gravitációs szellőztetési lehetőségekről. Bővebb információ: <https://artifexkiado.hu/termek-cikk/epitesz-tervezoi-napok-2024>

21. – ESZK szervezésű energetikai szakmai előadás

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnök hallgatói az egyetemi oktatóik segítségével 2002-ben alapították az Energetikai Szakkollégiumot. A BME Q épület BF13-es termében 18:00 órakor kezdődő rendezvényükön az érdeklődők a „Diagnosztikától a digitális ikerig – Intelligens megoldások a transzformátorokhoz” címmel hallhatják dr. Nádor Gábor előadását. Bővebb információ: www.eszk.org

21. – Építőipari Konferencia

A hazai építőipar egyik legfontosabb üzleti találkozási pontjává nőtte ki magát az „Építőipar 2024” logójú konferencia, amit március 21.-én Budapesten, az Intercontinental Hotelben rendeznek a szakma kiemelt szereplőinek részvételével és támogatásával. Bővebb információ: <https://www.portfolio.hu>

24. – 340 éve született Bél Mátyás polihisztor

Zólyom vármegyei Ocsován, 1684. március 24-én született Bél Mátyás (1684-1749) polihisztor, a felvilágosodás nemzetközi jelentőségű alakja, számos külföldi akadémia tagja. Losoncon, Alsósztrégován, Besztercebányán kezdte tanulmányait, Pozsonyban az evangélikus líceumban végezte a „humaniorákat”. Különösen Besztercebányán voltak kiváló tanítói: Pilárik János és Burius János személyisége később meghatározónak bizonyult életpályájában. Iskolái közben elsősorban a magyar nyelv alaposabb elsajátítása céljából nevelői állást vállalt Veszprémben, majd Pápán a református főiskolán képezte tovább magát. 1704-ben a halléi egyetemre utazott, ahol 1707-ig teológiát, orvostudományt és állattudományt tanult. Halléi évek jelentősek voltak számára mind emberileg, mind tudományosan. Ekkor döbbsen rá, a Magyar Királyságról (a történelmi magyar állam akkori elnevezése) milyen keveset tudnak külföldön. Magyarországról nem volt megfelelő térkép, kézikönyv. Rövid németországi tanítás után 1708-ban hazatért, Besztercebányán lett tanár. Bél Mátyás két évtizedes munkája eredményeként látott napvilágot a ma is forrásértékű *"Notitia Hungariae novae historico-geographica. [Az új Magyarország történelmi-földrajzi leírása]"* első négy kötete, melyben a hazai folyók részletes leírása szerepelt. Alapítója és szerkesztője volt az első, rendszeresen megjelenő

hazai latin nyelvű hírlapnak, a "Nova Posoniensiá"-nak (1721-1722). Kis kompendiuma korának népszerű tankönyve volt.

26. – 30 éve kezdte szolgáltatásait a Yettel jogelődje, a Pannon GSM

A Yettel (2010. május 17-ig Pannon GSM, 2022. március 1-ig Telenor) Magyarország, a hálózataán indított hanghívások száma alapján hazánk harmadik legnagyobb mobilszolgáltatója. 1994. március 26-án indította kereskedelmi szolgáltatását a Yettel jogelődje, a Pannon GSM és így e naptól vált elérhetővé idehaza is a GSM (Global System for Mobile Communication) rendszerű rádiótelefon-kommunikáció. A céget az Antenna Hungária, a Mol, a Videoton és a Wallis Holding, a dán, a finn, a holland és a norvég állami telefontársaság alapította közösen. Később a tulajdonosok fokozatosan szálltak ki a cégből, a norvég cég, a Telenor 100 %-ra növelte tulajdonrészét a társaságban. A Telenor Magyarországot 2018 júliusában vásárolta meg a norvég anyavállalatától a 2021 márciusában elhunyt cseh milliárdos, Petr Kellner befektetői csoportja. A Telenor Magyarország Zrt. 2022. január 27-én bejelentette, hogy a cég 2022. március 1-jétől Yettel Magyarország Zrt. néven folytatja tovább működését. E lépéssel egy teljesen új márkanév kerül bevezetésre. Jelmondatuk: *Hiszünk abban, hogy a kiegyensúlyozott élet egy jobb élet!*

27. – Információbiztonság az autóiparban c. konferencia

A T&T Quality Engineering Kft. március 27.-én Budapesten rendezi az Információbiztonság az autóiparban c. konferenciát, mely egyedülálló alkalmat teremt arra, hogy betekintést nyújtson a témakör trendjeibe, valamint az iparág specifikus kihívásaiba és megoldásaiba. Rendezvény fő témakörei között szerepel a 2023. évi XXIII. (Kibertan) törvény és hatásai, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóság munkásságának bemutatása, az ISO/IEC 27001-es szabvány alapú információbiztonsági irányítási rendszerek alkalmazása és auditálása, valamint a TISAX audit megismerése. Bővebb info: www.ttq.hu

27-28. – Társas kapcsolat – az MI és mellékhatásai c. konferencia

A mesterséges intelligencia (MI) létezésének alapközege a világ digitalizált változata. Sikerének pedig egyik alapfeltétele, hogy a környezete erősen és hibátlanul legyen digitalizált. Hol tartunk e társas kapcsolatban? Mit kell tennünk ahhoz, hogy mindkettőnknek jó legyen az együttlét? E kérdésekre keresik a választ március 27-28. között Pécsen megrendezésre kerülő VISZ (Magyarországi Vezető Informatikusok Szövetsége) konferencián. Bővebb info: <https://mvisz.hu>

28. – 110 éve született Osztrovszki György mérnök

Kolozsváron, 1914. március 28-án született Osztrovszki György (1914-1988) vegyészmérnök, akadémikus. 1940-1948 között a Tatabányai Szénbányák mérnökeként, majd miniszteri biztosaként dolgozott. 1949-ben nevezték ki a Magyar Állami Szénbányák vezérigazgatójának és a Nehézipari Minisztérium (NIM) ipari csoportfőnökének. 1950-1953, ill. 1960-1963 között az Országos Tervhivatal elnökhelyettese volt. 1964-ben nevezték ki az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettesévé, majd 1967-1970 között helyettes titkárként működött a KGST moszkvai titkárságán. 1980-ig töltötte be az Országos Atomenergia Bizottság (OAB) elnökhelyettesi tisztségét. Munkaterülete főként az energiahordozók termelése és felhasználása volt, de jelentős szerepet játszott a magyar-szovjet alumínium-timföld-egyezmény megalapozásában is.

30. – 175 éve született Polikeit Károly tanár

Pozsonyban, 1849. március 30-án született Polikeit Károly (1849-1921) matematika- és fizikatanár, amatőr-csillagász. Felsőfokú tanulmányait Bécsben végezte, ahol a mennyiségtan, természettan és az ábrázoló mértanból tanári képesítést szerzett. 1872-82-ig a pozsonyi városi reáliskolában tanított, 1882-től pedig pozsonyi gimnázium tanára volt. 1896-tól igazgató lett a pozsonyi Katholikus Főgimnáziumban. Egy jól berendezett magán-csillagvizsgálója volt, tevékenyen részt vett a Pozsonyi Természettudományi és Orvos Egyesület munkájában, ahol számos csillagászati előadást tartott, és szakmai cikkeket írt az egyesület közlönyébe. Rendszeres "hullócsillag" megfigyeléseket végzett az ógyallai obszervatóriummal együtt.

30. – 170 éve született Rupcsics György mérnök

Módoson, 1854. március 30-án született Rupcsics (Rupčić) György (1854-1924) vízepítő, folyamszabályozó mérnök. Mérnöki oklevelét a budapesti Műegyetemen szerezte 1881-ben. Az 1879. évi árvízkatasztrófa után újjászervezett vízügyi szolgálat egyik vezetője: a tiszai kotrások főmérnökeként megszervezte és irányította a tiszai állami kotróparkot Szeged (illetve Tápé) székhellyel. Ezzel lehetővé vált a Tisza-szabályozás gyors és sikeres befejezése. Utóbb magánmérnöki irodát nyitott. 1890-től 1898-ig Luther Hugó helyettese, illetve megbízottjaként az Al-Duna-szabályozási munkálatok közvetlen vezetője volt. A munkálatok gépészeti berendezéséről szóló tanulmányát a Magyar Mérnök és Építész Egylet 1898-ban Hollán-pályadíjjal jutalmazta. A XX. század első évtizedében nagy propagandát fejtett ki a Duna-Tisza-csatorna és a soroksári Duna-ág csatornázása érdekében.

30. – 100 éve született Kiss Ákos mérnök

Budapesten, 1924. március 30-án született Kiss Ákos (1924-1985) Állami-díjas gépészmérnök. 1949-ben gépészmérnöki oklevelet, 1966-ban gépipari-gazdasági mérnöki diplomát szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen. 1949-től a Győri Vagongyár szerszámkészítője, 1961-től főkonstruktor, 1976-tól haláláig célgép-főkonstruktor. Tanított a Budapesti Műszaki Egyetemen, vezető szerepet játszott aggregát gépek tervezésében és megalkotásában, nagy termelékenységgű csavaripari gépek, nyomdai berendezések tervezésében és gyártásba vételében, a RÁBA export futóműveinek megmunkálását biztosító automata gyártósorok, célgépegységek tervezésében.

31. – 30 éve kezdte szolgáltatásait a T-Mobile jogelődje, a Westel 900 Mobiltelefon Rt.

Hazánkban a mobiltelefonos szolgáltatás 1989. december 4-én a Westel Rádiótelefon Kft. (Westel 450) megalakulásával kezdődött, a magyar MATÁV és az amerikai US West vegyesvállalataként. A cég terve az volt, hogy NMT 450 (Nordic Mobile Telephony) rendszerű, analóg rádiótelefon-szolgáltatást nyújtson a 450 MHz-es frekvenciatartományban. 1990. október 15-én hazánk első mobiltelefon szolgáltatója Közép-Európában elsőként kezdte meg az analóg mobiltelefon-szolgáltatás nyújtását. A társaság nagy szerepet játszott a mobilszolgáltatások elterjesztésében Magyarországon. Ezt követően a mai T-Mobile jogelődje, a Westel 900 Mobiltelefon Rt. GSM (Global System for Mobile Communications) mobiltelefon-hálózat kereskedelmi szolgáltatása 1994. március 31-én indult. A GSM szabványt az első generációs analóg cellás hálózatok helyettesítésére fejlesztették. Eredetileg egy teljesen kétirányú hangátvitelre szolgáló digitális, kapcsolat alapú hálózatot írt le. Később kiterjesztették adat kommunikációra, előbb kapcsolat alapú, azután csomag kapcsolt átvitelre a GPRS és EDGE szabványokban. A T-Mobile ma a Magyar Telekom Csoport

mobilkommunikációs üzletága. Közel 4,5 millió ügyfele van, ezzel piacvezetőként, hazánk egész területén 900 és 1800 MHz-es frekvencián nyújt minőségi GSM rendszerű mobiltelefon-szolgáltatást, és az ország egyre több városában érhető el szélessávú mobil-internet hálózata is.

31. – 170 éve született Gestetner Dávid feltaláló

Csornán, 1854. március 31-én született Gestetner Dávid (1854-1939) a stenciles sokszorosítógép feltalálója. 1880-ban egy kerek tollat szabadalmaztatott, a következő évben kezdte kutatásait a stenciles eljárással. A kerek toll (cyclostyle pen) és az általa alkalmazott finom-növényirostokból álló, viaszréteggel bevont selyempapír együttes alkalmazása tette lehetővé az első sokszorosítógép, a neocyclostyle előállítását. Ezt automatizálta, s így jött létre a kézi forgattyúval ellátott automatic cyclostyle. Berendezését később teljesen önműködő készülékké alakította, és ennek gyártására hozta létre 1881-ben az azóta világhírűvé lett Gestetner Holdings Ltd-t, amelynek jogutóda napjaink világelső sokszorosító-gépgyártója, a RICOH.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2024-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudosnapár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnapar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- Nagy Ferenc szerk.: *Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Kenyeres Ágnes szerk.: *Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai*
- *Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História* rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai*
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- *Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája* (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- *A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között* (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- Kozák Péter író, szerk.: © *Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert*
Internet: nevpont.hu/
- *Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja